

การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมอภิปัญญาของ
นักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*

A STUDY OF THE EFFECTS OF LEARNING ACTIVITIES TO PROMOTE
METACOGNITION OF TEACHER PROFESSIONAL STUDENTS LOEI
RAJABHAT UNIVERSITY

ปาริญา ราพา¹, กรวิกา สุวรรณกุล² และ อภิเดช โยชน์เยือน³

Pareeya Rapa¹, Kornwika Suwannakul² and Apidech Yochyuean³

¹⁻³คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

¹⁻³Faculty of education Loei Rajabhat University, Thailand

Corresponding author E-mail: pareevalru@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมอภิปัญญาของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ที่เรียนวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินตนเองของนักศึกษา แบบบันทึกการเรียนรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ The Wilcoxon Signed Ranks Test

ผลการวิจัยพบว่า ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมอภิปัญญาของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ มีคะแนนจากการประเมินตนเองหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมอภิปัญญาเฉลี่ยเท่ากับ 57.26 สูงกว่าก่อนที่มีการจัดการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 41.73 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, อภิปัญญา, นักศึกษาวิชาชีพครู

---

* Received 13 July 2023; Revised 16 August 2023; Accepted 31 August 2023

Abstract

The purposes of this research were to study the effects of learning activities that promote metacognition among teaching profession students; Loei Rajabhat University in the subject 21st Century Skills for Life, semester 2, academic year 2022, 30 students were obtained by purposive sampling. The research tools were learning management plans. student self-assessment form learning record form and a satisfaction assessment form Statistics used in the analysis were mean, standard deviation. And test statistics The Wilcoxon Signed Ranks Test

The results of the research revealed the effect of learning activities that promote metacognition of teaching professional students; Loei Rajabhat University in the 21st Century Skills for Life and Career course The self-assessment scores after the metacognitive promoting learning activities were averaged 57.26, higher than before the learning management averaged 41.73, with a statistical significance at the .05 level.

Keywords: Learning Activities, Metacognition, Teacher Professional Student

บทนำ

โลกของสังคมแห่งการเรียนรู้หรือสังคมข่าวสารเทคโนโลยีบุคคลจะดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณภาพจะต้องเป็น “บุคคลแห่งการเรียนรู้” (Learning person) ซึ่งเป็นสมรรถนะที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้ที่ปฏิบัติงานเป็นครูในการที่จะพัฒนาตนเองและเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (สุระพรรณ พนมฤทธิ์ และคณะ, 2554) กระบวนทัศน์ใหม่ของการจัดการศึกษาจึงให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องความสามารถในการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง (Self - Regulation) ซึ่งผู้ที่มีความสามารถเรียนรู้โดยการกำกับตนเองจะเพียงแค่ประสบความสำเร็จในการศึกษาในปัจจุบันเท่านั้นแต่จะมีความพยายามในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองให้ดีขึ้นในอนาคตด้วย ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวมีความสอดคล้องกับเป้าหมายสำคัญของการศึกษาในศตวรรษที่ 21

ที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่ใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการเรียนรู้ตลอดเวลา และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องนอกจากนี้กรอบแนวคิดเรื่องการพัฒนาความสามารถที่สำคัญ ในศตวรรษที่ 21 ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาและการปรับปรุงระบบการศึกษาเพื่อ เสริมสร้างผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีความในสามารถการเรียนรู้และการทำงานที่มีประสิทธิภาพใน อนาคต ซึ่งรวมถึงสมรรถนะในด้านการมีความรู้ทักษะและความสามารถในบริบทต่าง ๆ รวมถึง การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาและในการดำเนินชีวิต ความสามารถในการเรียนรู้ โดยการกำกับตนเองจึงได้กลายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ในปัจจุบัน นอกจากนี้การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไม่ใช่เพียงการถ่ายทอดองค์ความรู้เท่านั้น แต่ ต้องเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกและบ่มเพาะให้นักศึกษามีทักษะที่จำเป็นต่อการ ทำงานในศตวรรษที่ 21 มีความรู้ขั้นลึกในสาขาวิชาเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และพัฒนา นวัตกรรมได้ การรู้รอบในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ความพร้อมในการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เข้างานใหม่ หรือความรู้ใหม่ได้ในอนาคต มีความสนใจพัฒนาตนเองและรักความก้าวหน้า การพัฒนาทักษะ พื้นฐานที่จำเป็นต่อการสร้างความรู้ใหม่และการปรับตัวในด้านต่าง ๆ เช่น พื้นฐานที่ดีทาง คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การสื่อสาร การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น การมีทักษะ ด้านการบริหารจัดการและการเป็นผู้นำ การมีทักษะด้านภาษาและการสื่อสารความสามารถใน การรักษาเอกลักษณ์ แต่ขณะเดียวกันสามารถเข้าใจสังคมอื่น และอยู่ร่วมกันได้โดยปกติสุข สิ่งสำคัญที่สุดคือ การปลูกฝังให้นักศึกษาระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนาความคิดของ ตนเองบนพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา, 2561)

อย่างไรก็ตามในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและ อาชีพของผู้วิจัยที่ผ่านมาของนักศึกษาวิชาชีพรู้อย่างประสบปัญหา คือ นักศึกษาบางคนไม่สนใจ เรียนเล่นโทรศัพท์มือถือขณะเรียน การทำงานไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ บางกรณีไม่มีงานส่ง ส่ง งานไม่ตรงเวลารวมทั้งขาดความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ประกอบกับการยกตัวอย่าง ประกอบที่เป็นเหตุเป็นผลไม่ได้ ซึ่งทำให้เวลาทำข้อสอบนักศึกษาไม่สามารถเขียนข้อสอบแบบ อธิบายได้ ส่งผลให้การเรียนของนักศึกษาบางคนออกมาไม่ดีเท่าที่ควร สอดคล้องกับ ทศนียนา รด ลิ้มสุทธิวันภูมิ (2560) ที่กล่าวว่า ห้องเรียนแต่ละห้องประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถ ในการเรียนรู้เร็วช้าแตกต่างกัน ผู้เรียนที่เรียนรู้ช้ามักตามเพื่อนไม่ทันในเวลาเรียนปกติที่จำกัด ระยะเวลาเรียนจึงเกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียนส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

สิโรรัตน์ บุญเลิศ (2555) ได้กล่าวถึง แนวทางหนึ่งในการสอนเพื่อพัฒนาการคิดคือการสอนเกี่ยวกับการคิด (Teaching about thinking) เป็นการสอนที่เน้นการใช้ทักษะการสอนการคิด เน้นที่เนื้อหาสาระการสอน โดยการช่วยเหลือให้ผู้เรียนได้รู้และเข้าใจกระบวนการคิดของตนเอง เพื่อให้เกิดทักษะการคิดที่เรียกว่า อภิปัญญา (Metacognition) นอกจากนี้อภิปัญญายังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะเป็นสิ่งที่ช่วยให้แต่ละคนควบคุมกำกับกระบวนการทางปัญญาของตนได้และจากงานวิจัยด้านทฤษฎีการเรียนรู้พบว่า ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ดีหรือผู้เรียนเก่งนั้นเป็นกลุ่มที่ได้รับการพัฒนาอภิปัญญาเป็นอย่างดี เป็นผู้เรียนที่สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับข้อมูลใหม่ได้อย่างฉับไวเชื่อมโยงเข้ากับความรู้เดิมได้อย่างดี และสามารถควบคุมกำกับตนจนสามารถเข้าใจได้สอดคล้องกับ Garofalo and Lester (1985 อ้างถึงในสายใจ พวงสายใจ, 2554) กล่าวว่าผู้เรียนที่มีอภิปัญญาจะมีการวางแผนและกำกับควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง จึงช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น ดังนั้นการที่บุคคลรู้ถึงการคิดของตนเองและสามารถควบคุมการคิดของตนให้เป็นไปในแนวทางที่ตนต้องการ จะช่วยให้การเรียนรู้และงานที่ทำประสบความสำเร็จตามที่ต้องการ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมอภิปัญญาของนักศึกษาวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการวางแผนความสามารถในการกำกับควบคุมและตรวจสอบ รวมถึงความสามารถในการประเมินการคิดของตนเองได้ นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมอภิปัญญาของนักศึกษาวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษามูลผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมอภิปัญญาของนักศึกษาวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ มีการทดลองแบบ One group pre-test post-test design

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 210 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย ที่ลงทะเบียนวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

- 2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมอภิปัญญา จำนวน 8 แผน
- 2.2 แบบประเมินตนเอง เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ
- 2.3 แบบบันทึกการเรียนรู้ แบบบันทึกการเรียนรู้เป็นแบบปลายเปิด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ทบทวน ตรวจสอบ และประเมินการเรียนรู้ของตน ซึ่งนักศึกษาจะต้องทำแบบบันทึกการเรียนรู้หลังจากเรียนจบแต่ละบทและหลังจากทำชิ้นงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายเสร็จสิ้น

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำดังนี้

3.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษา มคอ.3 และประมวลรายวิชาตามหลักสูตร เกี่ยวกับหลักการจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เวลาเรียน แนวทางการดำเนินการ และการวัดผล

2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหา สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ และเวลาที่ใช้สอน

3) ศึกษาการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

4) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอภิปัญญา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้

5) กำหนดรูปแบบเพื่อเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีดังนี้

5.1 ความคิดรวบยอด

5.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

5.3 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

5.4 เนื้อหาสาระ

5.5 กิจกรรมการเรียนการสอน

5.6 การประเมินผล

6) เขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมอภิปัญญา

7) นำแผนการจัดการเรียนรู้ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบ และพิจารณาความสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหาและวิธีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

8) นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญโดยเพิ่มเวลาในการกิจกรรมให้เหมาะสม

9) นำแผนการจัดการเรียนรู้ ไปทดลองสอนกับนักศึกษาวิชาชีพครู ที่ไม่ใช่ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนรู้ ระยะเวลา เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างการวิจัยต่อไป

3.2 แบบรายงานตนเอง มีขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีในการเรียนรู้ในรายวิชา ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบบันทึกการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียน

2) สร้างรายการในแบบประเมินตนเอง จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยผู้ตอบเลือกตอบเพียงระดับเดียวตามความรู้สึกรหรือการปฏิบัติที่แท้จริงของผู้ตอบโดยให้เลือกตอบตามความคิดที่แท้จริงของตนเอง

3) นำแบบประเมินตนเองที่ผู้วิจัยได้พัฒนาไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาความตรงดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม

3. แบบบันทึกการเรียนรู้

1) ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีในการเรียนรู้ในรายวิชา ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบบันทึกการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียน

2) สร้างรายการแบบบันทึกการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ เป็นแบบปลายเปิด เช่น ให้ผู้เรียนบันทึกว่าตนได้เรียนรู้อะไร มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไร มีแนวทางการแก้ไขอย่างไรบ้างจากการทำงาน รวมทั้งให้บันทึกสรุปกระบวนการคิดเมื่อทำงานเสร็จ

3) นำแบบบันทึกการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา ซึ่งผลการประเมินแบบบันทึกการเรียนรู้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยประชุมวางแผนร่วมกันกับผู้เรียนเพื่อกำหนดตารางเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้สอดคล้องและสัมพันธ์กับแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมในการทำชิ้นงานต่าง ๆ

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้โดยในระหว่างที่ดำเนินการสอนนั้น คณะผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนและจดบันทึกหลังสอน

4.3 ผู้วิจัยให้ผู้เรียนทำแบบบันทึกการเรียนรู้เมื่อจบแต่ละแผนการเรียนรู้ และแบบประเมินตนเองเมื่อทำชิ้นงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จสิ้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ผลที่ได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

5.2 วิเคราะห์ผลที่ได้จากแบบประเมินตนเองของผู้เรียน โดยคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 สถิติทดสอบ The Wilcoxon Signed Ranks Test

ผลการวิจัย

ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมอภิปัญญาของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ The Wilcoxon Signed Ranks Test

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมอภิปัญญาของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการเรียนรู้	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	P	Sig (P)
คะแนนก่อนเรียน	30	75	41.73	3.80	4.78*	0.00
คะแนนหลังเรียน	30	75	57.26	4.74		

*p < .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมอภิปัญญาของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ หลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 57.26 สูงกว่าก่อนที่มีการจัดการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 41.73 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลและนำเสนอ ดังนี้

ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมอภิปัญญาของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ มีคะแนนจากการประเมินตนเองหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมอภิปัญญาเฉลี่ยเท่ากับ 57.26 สูงกว่าก่อนที่มีการจัดการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 41.73 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เพราะผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้สร้างความเข้าใจและสามารถจัดระบบการคิดของตนเอง วางแผนประเมินและตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองได้ นอกจากนี้ยังตระหนักรู้เกี่ยวกับงานที่ต้องทำและกลวิธีที่จะใช้ในการเรียนรู้เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ โดยผู้วิจัยได้ให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมตามกลวิธีจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมอภิปัญญานั้นคือ 1) การวางแผน ทำให้นักศึกษาได้คิดวางแผนในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายว่าจะดำเนินการอย่างไร 2) การมุ่งประเด็นความสนใจ โดยนักศึกษาได้มีการตัดสินใจล่วงหน้าในการทำงานที่ตนเองชอบหรือถนัด 3) การเลือกประเด็นความสนใจ ซึ่งนักศึกษาได้ตัดสินใจเลือกในการทำงานตามสถานการณ์ที่จะทำให้งานประสบความสำเร็จ 4) การจัดการตนเอง คือนักศึกษาได้เตรียมความพร้อมที่จะช่วยให้ตนเองเรียนหรือทำกิจกรรมได้ดีขึ้น 5) การตรวจสอบและดูแลตนเอง โดยนักศึกษาได้ตรวจสอบความเรียบร้อยของงาน 6) การระบุปัญหา นักศึกษาสามารถระบุปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนหรือการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้สอนได้ และ 7) การประเมินผลด้วยตนเอง ซึ่งนักศึกษาได้ตรวจสอบผลงานของตนเองทำให้รู้ว่าผลงานของ

ตนเองที่ทำให้มีจุดเด่นหรือข้อบกพร่องอย่างไร รวมถึงผลการปฏิบัติงานว่างานนั้นเป็นงานยากง่ายสำหรับตนเอง ทำให้นักศึกษาสามารถที่จะประเมินสิ่งที่เรียนรู้สะท้อนการคิดของตนเองได้นอกจากนี้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยได้คำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการส่งเสริมอภิปัญญา โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เป็นผู้นำกิจกรรม มีความอิสระในการทำงาน เน้นให้นักศึกษาเข้าใจธรรมชาติของงานที่ได้รับมอบหมาย กระตุ้นให้นักศึกษามีความคิดริเริ่มได้เรียนรู้การแก้ปัญหาและการประเมินงาน เพื่อสามารถวางแผนและทำงานให้สำเร็จลุล่วงได้ สอดคล้องกับสอดคล้องกับ สิริจิตต์ เดชอมรชัยและคณะ (2560) ที่อธิบายว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ได้เรียนรู้การจัดการเรียนรู้ของตนเอง อาทิวางแผนการเรียน การตั้งเป้าหมายการเรียน การจัดระบบความคิดของตน การประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความตระหนักในการจัดระบบความคิด การวางแผน และการตรวจสอบการเรียนรู้และการทำชิ้นงาน ผ่านการทำกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรมเดี่ยว กิจกรรมคู่และกิจกรรมกลุ่ม ทำให้นักศึกษาจะมีความกระตือรือร้นและสนุกในการทำงานร่วมกัน ได้เรียนรู้ช่วยเหลือกัน เพื่อนที่เก่งกว่าจะอธิบายให้เพื่อนที่เรียนอ่อนกว่าฟังช่วยสรุปประเด็นคำถาม เป็นต้น

จากผลการสังเคราะห์เนื้อหาจากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษาพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่บันทึกว่าตนได้เรียนรู้รายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพจากที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเนื้อหา 3R8C ก็สามารถที่จะสร้างความเข้าใจและร่วมทำกิจกรรม อีกทั้งยังได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนๆ ในการทำกิจกรรมกลุ่ม และจากบันทึกการเรียนรู้ นักศึกษาก็เข้าใจว่าตนเองยังมีข้อบกพร่องที่ต้องเรียนรู้เพิ่มเติม เช่น ทักษะการสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสารและรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่อการศึกษา และทักษะอาชีพและการเรียนรู้ สามารถรับรู้ว่าคุณต้องมีความพยายามและความตั้งใจให้มากขึ้นในการเรียนรวมทั้งต้องศึกษาค้นคว้าและฝึกฝนเพิ่มเติมด้วยตนเองนอกเหนือจากอาจารย์สอนในห้องเรียนซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจจะสะท้อนได้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่น มีความพยายามและมีวินัยในการเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการควบคุมการเรียนรู้ของนักศึกษา สอดคล้องกับลักขณา สิริวัฒน์ (2558) ที่อธิบายว่า ความมุ่งมั่นความมีวินัยในตนเองจะช่วยให้สามารถควบคุมและการกำกับตนเองในการจัดการการเรียนรู้ของตนเองได้

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมอภิปัญญาของนักศึกษาวิชาชีพรูมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในรายวิชาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตและอาชีพ ส่งผลให้นักศึกษาได้เรียนรู้โดยการสร้างความเข้าใจสามารถจัดระบบการคิดของตนเอง วางแผนประเมินและตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองได้ ตระหนักรู้เกี่ยวกับงานที่ต้องทำและกลวิธีที่จะใช้ในการเรียนรู้เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งกลวิธีจัดการเรียนที่ส่งเสริมอภิปัญญานั้นคือ 1) การวางแผน ทำให้นักศึกษาได้คิดวางแผนในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายว่าจะดำเนินการอย่างไร 2) การมุ่งประเด็นความสนใจ โดยนักศึกษาได้มีการตัดสินใจล่วงหน้าในการทำงานที่ตนเองชอบหรือถนัด 3) การเลือกประเด็นความสนใจ ซึ่งนักศึกษาได้ตัดสินใจเลือกในการทำงานตามสถานการณ์ที่จะทำให้งานประสบความสำเร็จ 4) การจัดการตนเอง คือนักศึกษาได้เตรียมความพร้อมที่จะช่วยให้ตนเองเรียนหรือทำกิจกรรมได้ดีขึ้น 5) การตรวจสอบและดูแลตนเองโดยนักศึกษาได้ตรวจสอบความเรียบร้อยของงาน 6) การระบุปัญหา นักศึกษาสามารถระบุปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนหรือการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้สอนได้ และ 7) การประเมินผลด้วยตนเอง ซึ่งนักศึกษาได้ตรวจสอบผลงานของตนเองทำให้รู้ว่าผลงานของตนเองที่ทำให้มีจุดเด่นหรือข้อบกพร่องอย่างไร ซึ่งกลวิธีจัดการดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษามีคะแนนจากการประเมินตนเองหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมอภิปัญญาที่สูงขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมอภิปัญญาของนักศึกษาวิชาชีพรูมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ส่งผลให้นักศึกษาได้เรียนรู้โดยการสร้างความเข้าใจสามารถจัดระบบการคิดของตนเอง วางแผนประเมินและตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองได้ ตระหนักรู้เกี่ยวกับงานที่ต้องทำและกลวิธีที่จะใช้ในการเรียนรู้เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ และมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอภิปัญญาควรต้องทำอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้นักศึกษาสามารถควบคุมกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองได้

2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมอภิปัญญา ผู้สอนควรให้นักศึกษาได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อให้เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลและยอมรับในความสามารถของกันและกัน

3. การวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาติดตามผลของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้อาจมีความคงทนต่อการเรียนรู้หรือไม่ หรือจะมีผลการพัฒนาที่ดีหรือไม่อย่างไร

4. การวิจัยในครั้งต่อไปอาจศึกษาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาอภิปัญญาของนักศึกษาว่ามีตัวแปรอะไรบ้าง

เอกสารอ้างอิง

ทัศนีย์นารถ ลิ้มสุทธิวันภูมิ. (2560). การเปรียบเทียบผลการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD กับการเรียนโดยการบรรยายปกติที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์ และค่าเสื่อมราคาในรายวิชาบัญชีสินทรัพย์. วารสารปัญญาภิวัฒน์, 9(3), 207-218.

สุระพรรณ พนมฤทธิ์ และคณะ. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักและการกำกับตนเองเพื่อส่งเสริมการคิดวิจารณ์ญาณและการรับรู้ทัศนสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาล. วารสารการพยาบาลและศึกษา, 4(2), 10-25.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี พ.ศ. 2561-2580. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.

สิโรตน์ บุญเลิศ. (2555). ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน 5E ร่วมกับกลวิธีการสะท้อนอภิปัญญาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มโนคติทางวิทยาศาสตร์ และอภิปัญญาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สายใจ พวงสายใจ. (2554). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย กลวิธีอภิปัญญาเพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย.

สิริจิตต์ เตชอมรชัยและชนยา ต่านสวัสดิ์. (2560). กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมอภิปัญญา
ของผู้เรียนภาษาฝรั่งเศสระดับเริ่มต้น. วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 14
(3), 1-14.

ลักขณา สรวิวัฒน์. (2558). การรู้จักคิด. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.